

การเคลื่อนไหวทางความคิดของนักวิชาการในนิตยสาร ข่าวรายสัปดาห์ต่อวิกฤตการณ์การเมืองไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2549-2553

The Ideological Movements of Intellectuals in Weekly News Magazines during the Political Situations in Thailand between 2006 and 2010

วรวรรณ อินทระงสี
Worawan Intharangi

นักศึกษาระดับปริญญาโท ภาควิชาประวัติศาสตร์ ปรัชญาและวรรณคดีอังกฤษ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
Master's Student Department of History, Philosophy and English Literature Faculty of Liberal Arts Thammasat University

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง การเคลื่อนไหวทางความคิดของนักวิชาการและนิตยสารข่าวรายสัปดาห์ในวิกฤตการณ์การเมืองไทย
ระหว่างปี พ.ศ. 2549-2553 ที่ผู้เขียนนำเสนอเพื่อสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท
ได้รับบทความ 17 ก.พ. 2562 แก้ไข 6 มี.ค. 2562 อนุมัติให้ตีพิมพ์ 8 มี.ค. 2562

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษาการเคลื่อนไหวทางความคิดของนักวิชาการที่สัมพันธ์กับสถานการณ์การเมืองไทยในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2549-2553 ซึ่งเริ่มต้นจากสถานการณ์การเคลื่อนไหวแนวคิดการวิพากษ์วิจารณ์จากนักวิชาการและนิตยสารข่าวรายสัปดาห์ได้ก่อให้เกิดการหลอมรวมอุดมการณ์และแง่มุมต่อรัฐบาลทักษิณ และส่งผลก่อให้เกิดรัฐประหารขึ้นในปี พ.ศ. 2549 โดยความคิดของนักวิชาการมีความเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวของประชาชนในช่วงรัฐประหารในปี พ.ศ. 2549 จนถึงเหตุการณ์การสลายการชุมนุมปี พ.ศ. 2553 เนื่องจากนักวิชาการได้วิพากษ์วิจารณ์การเมืองหรือให้ข้อเสนอแนะมีต่อกลุ่มผู้เคลื่อนไหวทางการเมือง

คำสำคัญ: ความคิด นักวิชาการ นิตยสารข่าวรายสัปดาห์ การเมือง รัฐประหาร

ABSTRACT

This article aims to study on the ideological movements of intellectuals during the political situations in Thailand between 2006 - 2010. Starting from a criticism to a thought of situation movements from intellectuals and weekly news magazine has caused a fusion of ideology and aspects on government's Thaksin Shinawatra and the effect on the coup d'etat in 2006. The thought of intellectuals involved with the movements of peoples during the coup d'etat in 2006 until the crackdown in 2010. The thoughts of the intellectuals in 3 weekly news magazines, indicated that their opinions whether they criticized or recommended. They presented their thoughts of a group of political movement no matter side they were.

Keywords: Thoughts, intellectuals, Weekly news magazines, Politics, Coup d'etat

ความนำ

การเมืองในระยะเวลา 5 ปีระหว่าง พ.ศ. 2544-2548 ภายใต้การบริหารงานของรัฐบาลรัฐบาลพรรคไทยรักไทย ซึ่งนำโดยพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรก่อให้เกิดความไม่พอใจแก่ประชาชนการ มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ต่อต้านอย่างรุนแรงจากนักวิชาการ ปัญญาชนสาธารณะ และสื่อมวลชน แต่พรรคไทยรักไทยกลับได้รับชัยชนะอย่างท่วมท้นในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งใหม่ วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 และสามารถจัดตั้งรัฐบาลพรรคเดียวได้อีกครั้ง เมื่อมีกระแสในการขับไล่รัฐบาลภายใต้การนำของ “เครือข่ายสนธิ” ต้นปี พ.ศ. 2549 ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มจากกลุ่มย่อยต่างๆ ภายใต้ชื่อว่า “พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย” ขึ้นมาเพื่อเป็นองค์กรนำเคลื่อนไหวเพื่อ “โค่นล้ม” ระบอบทักษิณ แต่การเคลื่อนไหวของพันธมิตรกลับเน้นประเด็นเรื่องพระราชอำนาจ/สถาบันพระมหากษัตริย์อีกครั้งในการขอร้องนายทหารราชทัณฑ์พร้อมกระแสนัก “ผู้มีบารมีนอกรัฐธรรมนูญ”¹ เพื่อเข้ามาดำรงตำแหน่งแทนรัฐบาล รวมทั้งมีข้อเรียกร้องและวิธีการต่างๆ จำนวนมากที่ถูกมองว่าไม่เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตยและยังเป็นการขยายประเด็นความขัดแย้งไปอีก² จึงส่งผลให้กลุ่มที่เคยร่วมการเคลื่อนไหวเริ่มมีความเห็นที่แตกต่างกัน

การเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรในช่วงพ.ศ. 2548-2549 ได้นำมาสู่ “ปรากฏการณ์ของสนธิ ลิ้มทองกุล” เจ้าของสิ่งพิมพ์ในเครือผู้จัดการ ซึ่งออกมาวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลผ่านรายการเมืองไทยรายสัปดาห์สัญจร โดยมีบรรดานักวิชาการออกมาวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นเรื่องนโยบาย, ปัญหาคอร์ปชั่น, ปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาสังคม เศรษฐกิจ แต่รัฐบาลเลือกที่จะไม่รับฟังปัญหาที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์และยังคงที่จะบริหารงานต่อไปด้วยการออกนโยบายเศรษฐกิจแบบประชานิยมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อกอบกู้ความศรัทธาจากประชาชนกลับคืนมา อย่างไรก็ตามนักวิชาการเสนอว่าการกระทำของรัฐบาลไม่สามารถแก้ปัญหาที่มีอยู่ได้ มิหนำซ้ำยังก่อให้เกิดปัญหาเพิ่มตามมามาก ในที่สุดกระแสความไม่พอใจรัฐบาลทักษิณ นำมาสู่การเคลื่อนไหวของกลุ่มนักวิชาการ เช่น กลุ่ม “รวมพลังจุฬาฯ แก้ปัญหาชาติ” ที่ออกมาแสดงจุดยืนของนักวิชาการและเรียกร้องให้รัฐบาลยุติบทบาททางการเมืองลง โดยรัฐบาลได้ตอบโต้การเคลื่อนไหวของเหล่าอาจารย์ นักวิชาการ นิสิตและนักศึกษา เช่น คณะทำงานฝ่ายกฎหมายและการเมืองของพรรคไทยรักไทยเสนอว่าให้มหาวิทยาลัยควรยุติพฤติกรรมการนำชื่อเสียงมหาวิทยาลัยมาเคลื่อนไหวเพื่อประโยชน์ทางการเมืองของตนเพราะจะก่อให้เกิดความสับสนในสังคม และขัดต่อรัฐธรรมนูญมาตราที่ 70 ก็ระบุไว้ชัดเจนว่าบุคคลผู้เป็นข้าราชการต้องวางตัวเป็นกลางทางการเมือง³

การที่รัฐบาลไม่รับฟังความคิดเห็นที่สังคมแสดงออกมาและยังคงตอบโต้ด้วยกฎหมาย ยังเป็นการกระตุ้นความไม่พอใจให้กับประชาชนหลากหลายกลุ่มและมีผลต่อการชุมนุมขับไล่รัฐบาลมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นเห็นได้จากการเคลื่อนไหวของกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่ม 43 เครือข่ายนักวิชาการที่ปลุกกระดมให้แต่ละสถาบันยังคงจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง พร้อมกับมีงานประชุมเสวนาเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตของบ้านเมือง พร้อมทั้งออกแถลงการณ์ร่วมของ 43 เครือข่ายเพื่อเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรียุติบทบาท⁴ หรือการเคลื่อนไหวของ

1 “เช็ครถตั้ง ‘ทักษิณ’ จุดพลุข่าวปริศนา ‘ผู้มีบารมีนอกรัฐธรรมนูญ’”. (2549, 7 กรกฎาคม). *มติชนสุดสัปดาห์*. หน้า 77.

2 “แนวร่วม...ทักษิณ ไชปริศนา ‘ผู้มีบารมี’ ขยายวงขัดแย้งมากกว่าสมานฉันท์”. (2549, 7 กรกฎาคม). *มติชนสุดสัปดาห์*. หน้า 10.

3 “จุฬาฯ รวมพลังไล่ ‘ทักษิณ’ พร้อมร่วมปฏิวัติชาติ-ต้านรัฐเอื้ออาทร”. (2549, 13 กันยายน). *แนวหน้า*. หน้า 2.

4 “43 เครือข่ายนักวิชาการรวมพลังจัดกิจกรรมตั้งมวลชนไล่ทักษิณ”. (2549, 3 กันยายน 2549). *กรุงเทพธุรกิจ*. หน้า 1, 5.

เครือข่ายแพทย์ เกษัชกร พยาบาล¹ ที่รวมชื่อกันขับไล่รัฐบาล จากนั้นสถานการณ์การเมืองก็คุกรุ่นยิ่งขึ้นเมื่อมีกลุ่มคนที่เสนอความคิดเห็นสนับสนุนนายกรัฐมนตรียกเลิกการเคลื่อนไหวก่อน เช่น กลุ่มคาราวานคนจน และ ขบวนการอีแต่นเดินทางมาจากต่างจังหวัด จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์รัฐประหารพ.ศ. 2549 โดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งมีพลเอก สนิธิ บุญยรัตกลิน เป็นหัวหน้าคณะและแต่งตั้งให้พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2549-2550

ภายหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2549 การเคลื่อนไหวก่อนทางการเมืองยิ่งมากขึ้นโดยกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.)² ได้ออกมาเคลื่อนไหวขณะมณฑลความมั่นคงแห่งชาติ และรัฐบาล พล.อ.สุรยุทธ์ ต่อมาเมื่อมีการเลือกตั้งในปีพ.ศ. 2551 และพรรคพลังประชาชนชนะการเลือกตั้งได้จัดตั้งรัฐบาล กลุ่มสื่อเหลืองที่เคยเคลื่อนไหวต่อต้านทักษิณในช่วงเวลาก่อนรัฐประหารนั้นกลับมาชุมนุมอีกครั้งเพื่อกดดันให้นายกรัฐมนตรีสมัคร สุนทรเวช และนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อจากนายสมัคร สุนทรเวช ที่ถูกถอดจากตำแหน่งด้วยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ จากนั้นเมื่อนายสมชาย พ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญพิพากษายุบพรรคพลังประชาชนและนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี การชุมนุมทางการเมืองได้กลับมาคุกรุ่นอีกครั้งเมื่อกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) กลับมาชุมนุมอีกครั้งในปีพ.ศ. 2552 และปีพ.ศ. 2553 เพื่อกดดันให้อภิสิทธิ์ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

ในส่วนของนักวิชาการและสื่อสิ่งพิมพ์พบว่าในช่วงปี พ.ศ.2548-2553 ได้เกิดการเผยแพร่แนวคิดที่ต่อต้านหรือวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร การแสดงออกทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยต่อการรัฐประหาร 2549 การกีดกันและขับไล่รัฐบาลที่ตนไม่เห็นชอบ การแสดงออกของประชาชนต่อการตอบโต้จากรัฐบาล ซึ่งการเผยแพร่แนวความคิดเช่นนี้มีความสัมพันธ์อยู่กับการเคลื่อนไหวทางการเมืองในช่วงเวลาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าความคิดของนักวิชาการและสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีเหตุผลหรือข้อเท็จจริงตรงกับความคิดของประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่เห็นด้วยนั้นมีส่วนสำคัญในการกำหนดทิศทางการเคลื่อนไหวของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ในช่วงเวลาดังกล่าว อย่างไรก็ตามยังไม่มีการศึกษาและวิเคราะห์ในประเด็นดังกล่าวอย่างเป็นวิชาการ ดังนั้นบทความฉบับนี้ต้องการที่จะอธิบายการเคลื่อนไหวทางความคิดของนักวิชาการและสื่อสิ่งพิมพ์ที่สัมพันธ์อยู่กับการเคลื่อนไหวของประชาชนในช่วงพ.ศ. 2549-2553 โดยใช้ข้อมูลหลักฐานจากนิตยสารข่าวรายสัปดาห์ 3 ฉบับคือ มติชนสุดสัปดาห์ ASTVผู้จัดการสุดสัปดาห์ และเนชั่นสุดสัปดาห์ มาศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับแนวคิดที่นักวิชาการและสื่อสิ่งพิมพ์เสนอออกมาตั้งแต่ภายในปี 2549-2553

1 แนวคิดของนักวิชาการต่อรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร

ปรากฏการณ์สนธิ มิได้เกิดจากการรวมตัวของบุคคลที่อยู่รายรอบตัวของ สนธิ ลิ้มทองกุล เท่านั้น แต่ยังมี นักวิชาการ อาจารย์ จากหลายส่วนของภาคสังคมร่วมเสนอความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลทักษิณด้วย ส่วนใหญ่ล้วนเห็นด้วยประเด็นที่สนธิแสดงความคิดเห็นต่อการทำงานของรัฐบาล

¹ “เครือข่ายแพทย์นับแสนนัดเคลื่อนพลล้มทักษิณ”. (2549, 5 กันยายน). *กรุงเทพธุรกิจ*, หน้า 15,18.

² ต่อไปนี้ผู้เขียนจะใช้คำว่า “กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (เสื้อแดง)” ในการกล่าวครั้งแรกและส่วนคำว่า “เสื้อแดง” ผู้เขียนจะใช้การกล่าวในครั้งถัดไป เช่นเดียวกับการกล่าวถึง “กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย” ในครั้งแรกและเสื้อเหลืองใช้การกล่าวในครั้งถัดไป

เช่น การเข้าร่วมของ สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ ที่ปรึกษาสมัชชาคนจน ที่มีเป้าหมายเดียวกับสนธิ คือมองว่ารัฐบาลกำลังจะย่ำแย่และพลังประชาชนที่เริ่มต้นตัวนั้นจะสามารถขับไล่รัฐบาลได้ โดยการเคลื่อนไหวของภาคสังคมส่วนนี้เห็นได้จากหลักฐานข้อความในจุลสารประกอบงาน “ลมหายใจแห่งชีวิต” เนื่องในวาระครบรอบ 72 ปีของ สุลักษณ์ ศิวรักษ์ ซึ่งจัดขึ้นช่วงปลายเดือนธันวาคม 2548 จุลสารนี้ได้นำบทสัมภาษณ์พิเศษเรื่อง “เสียงจากปัญญาชนสยาม” ที่ตีพิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับวันที่ 2 ธันวาคม 2548 มาเสนออย่างต่อเนื่องอีกครั้ง ว่าสถานการณ์บ้านเมืองในปลายปี 2548 นั้นกำลังเต็มไปด้วยเสียงวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของรัฐบาล ซึ่งเป็นที่มาของ “ปรากฏการณ์สนธิ” และการเคลื่อนไหวเพื่อเสนอชาวพุทธกรรมของนายกรัฐมนตรี ในเรื่องคอร์รัปชัน การปกป้องผลประโยชน์ของชาติจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ประกอบกับประชาชนมีความเชื่อต่อรัฐบาลลดลง ส่งผลให้รัฐบาลได้สูญเสียพื้นที่ในภาคการเมืองและคนชั้นกลางผู้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารไปจนเกือบหมดสิ้น¹

ในระหว่างที่สถานการณ์ทางการเมืองยังคงคุกรุ่น เอนก เหล่าธรรมทัศน์ ได้นำเอาทฤษฎี “สองนครา ประชาธิปไตย” ของตนเองกลับมาตีแผ่อธิบายสถานการณ์ทางการเมืองไทยในขณะนั้น โดยสาระสำคัญของทฤษฎีคือชื่อว่า “คนชนบทเป็นผู้ตั้งรัฐบาล แต่คนชนชั้นกลางในเมืองจะเป็นผู้ล้มรัฐบาล”² แม้ว่าในระยะเวลา 4 ปีที่ผ่านมา พรรคไทยรักไทยสามารถทำให้คนในชนบทและในเมืองพึงพอใจ แต่ในวันที่มีปรากฏการณ์สนธิและการชุมนุมที่เกิดขึ้น แสดงให้เห็นว่ากระแสความไม่พอใจรัฐบาลได้เริ่มก่อตัวขึ้นแล้วแต่ว่ารัฐบาลยังคงมั่นใจในการสำรวจโพลที่เคยอ้างอยู่ เอนกเห็นว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นพอที่จะสรุปได้ว่ารัฐบาลไม่สามารถครองใจคนชั้นกลางในเมือง พ่อค่านักธุรกิจ ครู องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พระภิกษุ และเกษตรกรผู้เข้าถึงข่าวสารในกลุ่มสมัชชาต่างๆ ได้อีกต่อไป³ ดังนั้นจึงถึงเวลาที่สังคมไทยควรได้รับการปฏิรูปการเมืองหรือปฏิรูปสังคมไทยเป็นประเด็นเรียกร้องข้อที่สองของกลุ่มพันธมิตรฯ เนื่องจากเปลี่ยนแปลงโครงสร้างด้านอำนาจที่ขาดสมดุลและก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง การทำงานของรัฐบาลในปี 2549 ที่มุ่งเน้นดำเนินการในด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก แต่บางครั้งไม่สอดคล้องกับปัญหาทางสังคมของประเทศ รัฐบาลควรจะหันมาให้ความสำคัญกับปัญหาที่รัฐบาลมองว่าไม่สำคัญ รัฐบาลควรให้ความสนใจปัญหาต่างๆ ในสังคมด้วย และนโยบายประชานิยมของทักษิณนั้นเป็นเพียงวาทกรรมที่สร้างปัญหาทางโครงสร้างของสังคมไทย⁴ เพราะทักษิณใช้นโยบายในรูปแบบประชานิยมในการหาเสียงและสร้างฐานเสียงของตนในกลุ่มคนชนชั้นรากหญ้าและได้รับความนิยมอย่างมากในช่วง พ.ศ. 2548-2549 การกระทำเช่นนี้เป็นการเอาใจประชาชน

¹ ทักษิณมิกส์ปีที่ 6 สงครามแย่งชิงมวลชน. (2549, 9 มกราคม). *เนชั่นสุดสัปดาห์*. หน้า 32-33.

² “ทรท.ประเมินผลเลือกตั้ง” “No Vote” สะท้อนทฤษฎี “สองนครา”-ฝ่ายการเมืองไร้รูปแบบ”. (2549, 10 เมษายน). *ผู้จัดการสุดสัปดาห์*. หน้า A4. “ทฤษฎีสองนคราประชาธิปไตยของเอนก สะท้อนถึงวัฒนธรรมการเมืองแบบอุปถัมภ์และวัฒนธรรมการเมืองแบบกึ่งประชาธิปไตยในสังคมไทย เอนกอธิบายถึงความแตกต่างของสองพฤติกรรม สองความคิด สองความต้องการของชานาชาวมุสลิมชนบทและชนชั้นกลางชาวเมืองว่าเป็นเพราะเกษตรกรชาวนาชาวมุสลิมชนบทเป็น ฐานเสียง และเป็น “ผู้ตั้ง” รัฐบาลโดยอาศัยคะแนนเสียงอันท่วมท้นในการเลือกตั้ง ขณะที่ชนชั้นกลางเป็นฐานนโยบายและมักจะเป็น “ผู้ล้ม” รัฐบาลโดยการวิพากษ์วิจารณ์ และก่อกระแสกดดัน ประท้วงขับไล่รัฐบาล รวมถึงหนังสือ “ทักษิณ-ประชาธิปไตย” ของเอนกที่พยายามจะอธิบายแนวคิดสองนคราประชาธิปไตย และนโยบายประชานิยมเพื่อให้สอดคล้องกันในบริบทสังคมไทย”

³ “ทักษิณมิกส์ปีที่ 6 สงครามแย่งชิงมวลชน”. เล่มเดิม. หน้า 32-33.

⁴ “เอนก เหล่าธรรมทัศน์ ระเบิดประชาธิปไตยแบบผสมกับข้อเสนอวิธีการออกจากประชา-นิยม”. (2549, 27 กรกฎาคม). *ประชาชาติธุรกิจ*. หน้า 12-13.

ที่ไม่ถูกต้องและไร้ซึ่งความรับผิดชอบเพราะเหล่านักวิชาการได้วิเคราะห์ว่านโยบายในรูปแบบดังกล่าวจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมได้ นอกจากนั้นในระยะภายหลังต่อๆ มามีงานวิจัยที่กล่าวถึงผลกระทบของนโยบายประชานิยม และเมื่องานวิชาการอธิบายถึงระบบทักษิณคงหลีกเลี่ยงไม่พ้นกับการต้องอธิบายนโยบายนี้ด้วย โดยเฉพาะนักวิชาการกลุ่มเศรษฐศาสตร์การเมือง

ขณะที่ **สนธิ ลิ้มทองกุล** เป็นผู้ปลุกกระแสความเคลื่อนไหวทางการเมืองภาคประชาชน และมีบทบาทสำคัญในการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลทักษิณ ตลอดจนเป็นผู้ก่อตั้งกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ที่ต่อต้านและขับไล่รัฐบาลทักษิณในช่วงปี 2549 โดยสนธิมองว่ารัฐบาลทักษิณหมดความชอบธรรมในการบริหารประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นของความเป็นผู้นำประเทศของนายกรัฐมนตรีที่ขัดต่อหลักธรรมาภิบาลได้ถูกหยิบยกขึ้นมาพูดมากที่สุด¹ ในการเสนอข่าวของสนธิจะบรรยายความผิดของรัฐบาลไปที่ละประเด็น เช่น เรื่องการครอบงำการเมือง การผลักดันกฎหมายที่เอื้อต่อธุรกิจของตน การพยายามขยายอำนาจเข้าคุมองค์กระอิสระไม่ว่าจะเป็นวุฒิสภา คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการปราบปรามการทุจริต สิ่งเหล่านี้กลายเป็นหลักฐานและข้อมูลที่สนธิใช้เสนอข่าวและโจมตีในรูปแบบการชุมนุม การเผยแพร่สื่อของตน พร้อมทั้งประกาศว่าผู้เข้าร่วมชุมนุมเป็นผู้ที่มีศักดิ์ศรี เป็นนักวิชาการ รวมถึงอาจารย์มหาวิทยาลัยจากทุกสาขาจับมือกันเปิดโปงปัญหารัฐบาลและเรียกร้องให้มีการปฏิรูปทางการเมือง² สนธิอธิบายว่ากลุ่มคนเหล่านี้เกิดการรวมกลุ่มกันเพื่อขจัดรัฐบาลทักษิณให้พ้นจากอำนาจทางการเมือง

สิ่งที่สนธิเสนอแก่สังคมในเวลานั้น สอดคล้องกับสิ่งที่นักวิชาการหลายคนได้เสนอมา เช่น **นิธิ เอียวศรีวงศ์** นักวิชาการแห่งมหาวิทยาลัยเที่ยงคืน ได้เสนอแนวคิดผ่านบทความทั้งในหนังสือพิมพ์และนิตยสารข่าวรายสัปดาห์ของมติชน ในช่วงก่อนรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 นิธิวิจารณ์นโยบายในรัฐบาลทักษิณ และมองว่าการกระทำของรัฐบาลที่ไม่สามารถแก้ปัญหาที่มีอยู่ได้³ กลายเป็นชนวนของการเคลื่อนไหวของกลุ่มประชาชนขนาดใหญ่เนื่องจากความไม่พอใจการทำงานของรัฐบาลและปัญหาของชนชั้นกลางที่ไม่อาจรักษาอำนาจการต่อรองต่อรัฐบาลได้อีกต่อไปจึงลุกขึ้นมาขับไล่รัฐบาลทักษิณ⁴ นอกจากนั้นนิธิยังได้ถ่ายทอดความคิดผ่านบทความในการเสนอทางออกให้รัฐบาล โดยได้เสนอว่าทักษิณต้องออกมาแสดงความรับผิดชอบในด้านการแก้ไขปัญหสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยกเลิกนโยบายประชานิยม รวมถึงให้วันวรรคทางการเมืองไปก่อน ประเด็นข้อเท็จจริงในเรื่องรัฐบาลทักษิณในมุมมองของสนธินั้นได้รับการยอมรับและการเห็นร่วมจากหลายองค์กร ทั้งภาคเอกชนและหน่วยงานภาครัฐ ถือได้ว่าเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เหล่านักวิชาการและสื่อถูกมองเห็นเป็นฝ่ายเดียวกับการเคลื่อนไหวของเครือข่ายสนธิ เพราะข้อเท็จจริงที่แพร่สะพัดอยู่ในสังคมขณะนั้นจะเป็นการต่อต้าน วิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลซึ่งถือว่าเป็นกระแสที่ใหญ่และคนในสังคมค่อนข้างคิดเห็นไปทางเดียวกันด้วย

1 “ “แม่่ว” กิรวบประเทศไทย”. (2549, 27 กุมภาพันธ์). ผู้จัดการสุดสัปดาห์. หน้า A1-A2, A15.

2 “จากถอยเป็นรุกแล้วขบวนการ “แม่่ว” เริ่มเอาคืน ขบวนการสนธิ คีกร” ใต้ดิน-บนดิน “ระอุ”. (2548, 30 ธันวาคม). มติชนสุดสัปดาห์. หน้า 9.

3 3 ปัญหาหลัก คือ ปัญหาสถานการณ์ในภาคใต้, ปัญหาการคอร์รัปชันในรัฐบาล, ปัญหาการขาดดุลบัญชีสะพัด ดูเพิ่มเติมใน นิธิ เอียวศรีวงศ์. “วิกฤตของรัฐบาลทักษิณ.”. (2548, 18 กรกฎาคม). มติชนสุดสัปดาห์. หน้า 6.

4 นิธิ เอียวศรีวงศ์. “วัฒนธรรมที่แตกต่างในการเมืองใหม่”. (2549, 10 มีนาคม). มติชนสุดสัปดาห์. หน้า 33-34.

ส่วน **ประเวศ วะสี** ได้เสนอความเห็นเตือนรัฐบาลที่พยายามหลีกเลี่ยงการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ด้วยการใช้กรรมวิธีทางการเมืองต่าง ๆ ลักับฝ่ายตรงข้าม ทั้งนี้ประเวศได้ให้สัมภาษณ์ผ่านสื่อมวลชนว่า “ประชาชนเกลียดระบอบทักษิณ และไม่อยากจะตั้งต้นอยู่ต่อไปเพราะอาจเกิดการนองเลือดได้”¹

ประเด็นที่นักวิชาการส่วนใหญ่วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลทักษิณ คือ ปัญหานโยบายทางด้านทางการเมืองและการแก้ไขปัญหาสังคม เช่น กรณี สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การคอร์รัปชัน และบทบาทการพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นที่มาของ “ระบอบทักษิณ” **วีระ สมบูรณ์** อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กล่าวไว้ในบทความ “โลกที่สี่ในสังคมไทย”² อธิบายการเกิดขึ้นของ “ระบอบทักษิณ” ว่าเกิดจากกระแสโลกาภิวัตน์และการขยายตัวของโลกที่สี่และก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคมไทย เนื้อหาที่วีระเขียนมานั้นเป็นการอธิบายแนวคิดที่มาจากความเลวร้ายของ “ระบอบทักษิณ” ในเวลาเดียวกันนั้นชนชั้นอุตสาหกรรมที่นับแต่เดือนกันยายน 2549 **สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์** ได้เขียนบทความในหัวข้อ “กองทัพเงากับรัฐตำรวจ”³ อธิบายถึงความสำคัญของกองทัพ ซึ่งเป็นการเสียดสีว่าอำนาจรัฐที่มี “รัฐตำรวจ” คอยค้ำจุนอยู่นั้นทำให้ทักษิณยังคงได้ครองอำนาจ แต่ว่าเวลานี้สมควรถึงจุดจบได้แล้วเพราะกองทัพมีอำนาจมากกว่าและจะนำมาสู่การทำรัฐประหารครั้งที่ 19 โดยผลงานที่โดดเด่นของสมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และเคยเป็นคอลัมนิสต์ในนิตยสารข่าวรายสัปดาห์มติชน คือสมเกียรติได้เข้าร่วมเป็นแกนนำพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยร่วมกับสนธิ ลิ้มทองกุล

นักวิชาการล้วนเสนอทางออกและวิเคราะห์วิจารณ์สิ่งที่เกิดขึ้นภายใต้การบริหารของรัฐบาลทักษิณ ไม่ว่าจะเป็นการเสนอให้เว้นวรรคทางการเมือง การยุบสภา แต่ทว่าเมื่อมีประเด็นการสร้างชาติภายใต้วาทกรรมใหม่ซึ่งจะนำพาให้พ้นจากระบบรัฐสภาของนักเลือกตั้ง⁴ ดังนั้นการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มพันธมิตรฯ และนักวิชาการที่เห็นด้วยกับกลุ่มพันธมิตรฯ จึงอยู่ที่การโค่นล้มทักษิณและส่งเสริมให้คนดีมาปกครองบ้านเมืองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดไม่ดีขึ้นมีอำนาจตามกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อลดอำนาจนักการเมืองที่มาจากการเลือกตั้ง⁵ นั้นแสดงให้เห็นว่าแนวคิดของกลุ่มนักวิชาการและกลุ่มเคลื่อนไหวภาคประชาชนที่ไม่ยอมรับรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง ได้นำมาสู่การเคลื่อนไหวต่อต้านระบอบทักษิณโดยมีการชูประเด็นเรื่องชาติและการอ้างอำนาจของสถาบันกษัตริย์ในการเลือกผู้นำรัฐบาลเพื่อมาแก้ไขปัญหาทางการเมืองแทนที่จะยอมรับผู้นำรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน

2. แนวคิดของนักวิชาการต่อรัฐประหารปี พ.ศ. 2549

รัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ทำให้ประเด็นทางการเมืองเปลี่ยนแปลงไปอีก เมื่อกลุ่มพันธมิตรฯ และนักวิชาการส่วนหนึ่งมีความเห็นต่างกันในเรื่องการอ้างอำนาจ สถาบันกษัตริย์ ประเด็นต่อมาคือ ความคิดเห็นต่อการเกิดรัฐประหารเนื่องจากนักวิชาการเหล่านี้เห็นว่าประเทศไทยกำลังก้าวเดิน

1 “ปลุกกลุ่ม “พลังที่ 3 “ วิกฤตการณ์การเมืองซีกลิ้นอ้าย “ปฏิวัติ”ไชย จี “ทักษิณ”ปลดชนวน”. (2549, 11 กันยายน). *ผู้จัดการสุดสัปดาห์*. หน้า A1-A2, 15.

2 วีระ สมบูรณ์. “โลกที่สี่ในสังคมไทย”. (2549, 8-14 กันยายน). *มติชนสุดสัปดาห์*. หน้า 25-26..

3 สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์. “กองทัพเงากับรัฐตำรวจ”. (2549, 1-7 กันยายน). *เนชั่นสุดสัปดาห์*. หน้า 26-27.

4 “โค่นระบบทักษิณไม่ได้ ‘การเมืองใหม่’ การเมืองใหม่ก็เกิดขึ้นได้ยาก...เฉลยหนุ่ม ๆ แบบ ‘สุริยะใส’”. (2551, 4 กรกฎาคม). *เนชั่นสุดสัปดาห์*. หน้า 25.

5 “พันธมิตรฯชู 4 ธงธรรม” นำสู่การเมืองใหม่”, ผู้จัดการออนไลน์, วันที่ 29 ตุลาคม 2551. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/politics/detail/9510000128664> (วันที่เข้าถึง 30 เมษายน 2562)

ผิดทางแม้พวกเขาจะวิพากษ์วิจารณ์ทักษิณ แต่ก็รับไม่ได้กับการทำรัฐประหารและให้ทหารเข้ามาปกครอง ยกเลิกการใช้รัฐธรรมนูญปี 2540 โดยในกลุ่มนักวิชาการต่างมีความเห็นที่แตกต่างกันอย่างหลากหลาย จุดยืนของกลุ่มนักวิชาการในกลุ่มมหาวิทยาลัยเที่ยงคืนที่นำโดยนิธิมีความเชื่อมั่นว่าถ้าใช้รัฐธรรมนูญปี 2550 ประเทศจะไม่หวนไปสู่ความสงบได้ แม้จะมีการเลือกตั้งและได้รัฐบาลแล้วก็ตาม ทางที่ดีควรนำรัฐธรรมนูญ 2540 กลับมาใช้เพราะรัฐธรรมนูญฉบับรัฐประหารเป็นรัฐธรรมนูญที่เต็มไปด้วยข้อบกพร่อง มีที่มาที่ไม่ชอบธรรม และแน่นอนว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้จะเป็นการเอื้อผลประโยชน์ต่อผู้นำกองทัพและระบบเผด็จการภายใต้รัฐธรรมนูญ ซึ่งไร้ผลต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตย¹ **สุรชาติ บำรุงสุข** นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านทหารได้เสนอแนวคิดว่าการกระทำของรัฐบาลทักษิณคือการขยายตัวของทุนที่ถูกนำไปผสมผสานกับบทบาทที่ผ่านพรรคการเมือง มุมมองที่เสนอทางออกเดียวที่สุรชาติเชื่อว่าจะสามารถยับยั้งพฤติกรรมนี้ได้คือ คงไม่มีอะไรจะดีไปกว่าการที่ต้องให้พรรคการเมืองนั้นๆหมดสภาพไปก่อน หรือการหมดพลังของการต่อรองทางการเมืองในฐานะของทุนที่กุมอำนาจรัฐ² ประเด็นเรื่องรัฐประหาร 2549 นั้นยังคงเป็นถกเถียงและก่อให้เกิดการแบ่งฝักฝ่ายของนักวิชาการไม่ว่าจะเป็นการเกิดขึ้นของรัฐธรรมนูญปี 2550 ที่เกิดขึ้นภายใต้บริบทการเมืองของกองทัพและบทบาทการสร้างความปลอดภัยในการบริหารงานของกองทัพ ทำให้ตลอดระยะเวลาการปกครองโดยกองทัพนั้นเต็มไปด้วยเสียงวิพากษ์วิจารณ์และเรียกร้องให้เกิดการเลือกตั้งในระยะเวลาต่อมาการเลือกตั้งที่ประชาชนไทยหากลับนำมาซึ่งอำนาจการปกครองโดยกลุ่มอนานิธิของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ยิ่งเป็นเหมือนฝันร้ายของฝ่ายต่อต้าน

กองทัพได้กลับเข้ามามีบทบาททางการเมืองอีกครั้งในรูปแบบผู้ที่มีอิทธิพลเบื้องหลังของพรรคการเมือง ในช่วงเวลาเดือนกรกฎาคมปี 2553 ภายใต้รัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ประเด็นที่นักวิชาการกล่าวถึงมากที่สุดในช่วงเวลานั้นคือ มุมมองจากกลุ่มคนเสื้อแดงมองว่าเป็นการควบคุมจากอิทธิพลของ “อำนาจนอกระบบ” หรือที่เรียกว่า “ระบอบอำมาตยาธิปไตย” เบื้องหลังบทบาทของอภิสิทธิ์นั้นกลุ่มเสื้อแดงพุ่งเป้าไปที่ พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์และสถาบันทหารที่ให้การสนับสนุนรัฐบาลอภิสิทธิ์ แต่บทบาทของนักวิชาการผู้ที่สร้างข้อคำถามให้สังคมมากที่สุด คือ **นิธิ เอียวศรีวงศ์** มีรายชื่อในคณะกรรมการปฏิรูปที่ตั้งโดยรัฐบาลอภิสิทธิ์ ส่งผลให้**สมศักดิ์ เจียมธีรสกุล** อาจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ออกมาวิจารณ์ว่า นิธิเป็นปัญญาชนชั้นแนวหน้า จึงไม่ควรจะรับตำแหน่งในคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ³ ที่ตั้งโดยรัฐบาลที่ขาดความชอบธรรมเช่นนี้ เพราะการสลายการชุมนุมของกลุ่มนปช.ภายใต้รัฐบาลอภิสิทธิ์ในช่วงเดือน เมษายน-พฤษภาคม 2553 มีคนเสียชีวิตจำนวนมาก แต่รัฐบาลยังมิได้แสดงออกถึงการรับผิดชอบแต่อย่างใด แม้ว่าในวันที่ 2 สิงหาคม 2553 นิธิ ได้ให้สัมภาษณ์ในมติชนรายวันเขาเห็นว่าเป็นโอกาสที่จะผลักดันสิ่งที่คาดหวังมานาน ไม่ว่าจะเป็นการปฏิรูปที่ดิน การปฏิรูประบบภาษี ฯลฯ ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยหวังจะขยายไปสู่ความสนใจของสังคมในวงกว้างมากกว่าบทความที่ตนเขียน สมศักดิ์มองว่าการที่นิธิยอมรับตำแหน่งในคณะกรรมการที่รัฐบาลอภิสิทธิ์จัดตั้งครั้งนี้เท่ากับว่า นักวิชาการอย่างนิธินั้นมีจุดยืนที่ร่วมกับรัฐบาลอภิสิทธิ์ รวมถึงการมองข้ามความสำคัญของการเสียชีวิตของประชาชนในช่วงเมษายน-พฤษภาคม 2553 ที่ผ่านมา

¹ “ในประเทศ. ธน. สีนวโน้ม “ผ่าน” จับตา “ผลแพ้ชนะ-ผู้ใช้สิทธิ” ถ้าต่ำเตี้ย “วุ่น” ไม่จบ”, *มติชนสุดสัปดาห์* (วันที่ 20 กรกฎาคม 2550). หน้า 36-37.

² สุรชาติ บำรุงสุข. “ทุนกับการเมืองไทย”, (2549, 14 กรกฎาคม). *มติชนสุดสัปดาห์*. หน้า 36-37..

³ แม้ว่าจะมีปัญญาชนที่เข้าไปนั่งในคณะกรรมการชุดต่างๆซึ่งรัฐบาล อภิสิทธิ์ตั้งขึ้น เช่น อานันท์ ปันยารชุน, ออม จันทรสมบุญ, สมบัติ อารังธัญวงศ์ ซึ่งกลุ่มนี้มีจุดยืนเห็นด้วยกับรัฐบาลอภิสิทธิ์อยู่แล้ว. อ้างอิงใน ในประเทศ. “อดทนมา 2 เดือนก่อนระเบิด “สมศักดิ์ เจียมฯ” วิพากษ์ “นิธิ” กก.ปฏิรูปฯที่ “โหดเหี้ยม”. (2553, 3 กันยายน). *มติชนสุดสัปดาห์*. หน้า 14.

ตามความคิดเห็นของสมศักดิ์นั้นการกระทำเช่นนี้เป็นสิ่งที่นักวิชาการอย่างนิธิไม่ควรจะทำเป็นอย่างยิ่ง เพราะอย่างน้อย นิธิควรจะเป็นเพื่อนมนุษย์ ไม่สมควรจะทำอะไรในลักษณะ “ซ้ำเติม” ด้วยการรื้อบ้านที่รัฐบาลเสนอให้ แต่ข้อวิพากษ์ดังกล่าว มิได้รับการอธิบายจากนิธิแต่อย่างใด ก่อให้เกิดความสับสนถึงจุดยืนของนิธิต่อการเมืองในขณะนั้น อนึ่งนิธิไม่ได้มีท่าทีหรือแสดงความคิดเห็นในขณะนั้นต่อต้านหรือเห็นด้วยกับการสลายการชุมนุมในปี 2553 แต่อย่างใดจึงทำให้เห็นว่า การแสดงของนิธินั้นคือ การเพิกเฉยต่อการตายของผู้ชุมนุมและยังสนับสนุนรัฐบาลผู้ที่ไม่รับผิดชอบต่อเหตุการณ์ดังกล่าว

จากนั้นยังมีนักวิชาการอีกหลายท่านที่ได้แสดงความคิดเห็นต่อต้านรัฐประหาร พวกเขาพยายามอธิบายถึงเรื่องอำนาจที่อยู่เบื้องหลังเหตุการณ์ในครั้งนี้ ดังเช่นในรายงานพิเศษของเนชั่นสุดสัปดาห์ ได้สัมภาษณ์ **ชาวุธวิทย์ เกษตรศิริ** อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในประเด็นเกี่ยวกับรัฐประหาร 2549 โดยชาวุธวิทย์ได้กล่าวว่าการรัฐประหารนั้นเป็นการยึดอำนาจด้วยความกลัวระบอบทักษิณ แต่ว่ามีได้คิดว่ายึดแล้วจะทำอย่างไรต่อไป และมี 3 กลุ่มพลังใหม่ คือ กลุ่มสถาบันกษัตริย์และเครือข่าย, กลุ่มข้าราชการทหารบก, กลุ่มชนชั้นกลาง มีอำนาจแฝงผลประโยชน์ด้วยกันอยู่ พร้อมกันนี้ประเด็นการแก้รัฐธรรมนูญที่แต่ละกลุ่มเสนอมาต่างก็มีวาระซ่อนเร้นของตน¹ ชาวุธวิทย์เห็นว่าอำนาจที่มองไม่เห็นได้มีส่วนในการก่อให้เกิดรัฐประหารขึ้นมา การกระทำเช่นนี้เป็นสิ่งที่ยากต่อการยอมรับว่าเป็นเรื่องที่ต้องและไม่ควรที่จะได้รับการยอมรับอำนาจที่ขึ้นมาบริหารโดยวิธีการรัฐประหาร

ด้านสุรชาติ บำรุงสุข นักวิชาการด้านทหารได้กล่าวในบทความซึ่งตีพิมพ์ในมติชนสุดสัปดาห์ว่า ไม่น่าเชื่อว่ารัฐประหารจะเป็น “ลมหวน” ที่พัดกลับมาเป็นประเด็นในการเมืองไทยอีกจนได้เพราะสุรชาติเคยคิดว่าการเมืองภายหลัง 2535 นั้นจะมีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น แต่แล้วก็หวนกลับมาสู่การรัฐประหารถึงแม้ว่าเมื่อรัฐประหารสิ้นสุดลงได้มีการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ขึ้นมาแต่รัฐบาลก็อยู่ภายใต้อำนาจของทหารอยู่ดี กระบวนการสร้างความชอบธรรมของการนำเอากองทัพเข้าสู่เวทีการเมืองย่อมไม่เป็นที่ยอมรับ ขณะที่การยึดอำนาจทำรัฐประหารโดยทหารได้กลายเป็นคู่มือการเมืองไทยไปแล้ว² ทั้งนี้สุรชาติได้เสนอแนะไว้ว่ากระบวนการทางการเมืองที่สากหลอมรับนั้นต้องมีรัฐธรรมนูญเป็นกติกาและมีการเลือกตั้งเป็นปัจจัยชี้ขาด³

ส่วนนักวิชาการที่ผ่านสถานการณ์ทางการเมืองมาหลายเหตุการณ์อย่าง **เสกสรรค์ ประเสริฐกุล** ซึ่งได้รับเชิญขึ้นมากล่าวปาฐกถาในหัวข้อ “เมืองไทยในระยะเปลี่ยนผ่าน” ในการประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 8 ในประเด็นที่เกี่ยวกับรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 นั้น เสกสรรค์มองว่าไม่แปลกถ้านักวิชาการและผู้มีชื่อเสียงทางด้านสังคมจะเห็นด้วยกับการรัฐประหารครั้งนี้ เพราะว่าการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยเข้าสู่ความเป็นโลกาภิวัตน์/เสรีนิยมใหม่⁴ (โดยอ้างปาฐกถา 14 ตุลาคม 2550 ของเกษียร เตชะพีระ) ส่งผลต่อปัญหาทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และมีผลต่อปัญหาทางด้านวัฒนธรรม คุณธรรมของนักการเมือง ไม่ใช่เรื่องแปลกเลยที่นักวิชาการจะเห็นด้วยกับการรัฐประหารและผิดหวังในรัฐบาลที่มาจากระบอบประชาธิปไตย ในความคิดของเสกสรรค์นั้นรัฐประหารเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ และมองว่าการเกิดรัฐประหารเป็นเพียงการกระทำหนึ่งที่เกิดจากความเปลี่ยนแปลงทางสังคม

¹ ลีวิชัย. (2550, 19 มีนาคม). “ชนชั้นนำแห่งสังคมไทย “มีสัญญาณว่าน่าจะเกี่ยวเกี่ยวกัน” มองจากมุม “ชาวุธวิทย์”. *เนชั่นสุดสัปดาห์*. หน้า 24-25.

² สุรชาติ บำรุงสุข. “19/9/49 ลมหวนในการเมืองไทย”. (2549, 20 ตุลาคม). *มติชนสุดสัปดาห์*. หน้า 36-37.

³ สุรชาติ บำรุงสุข. “รัฐศาสตร์ 101 รัฐประหารคืออะไร”. (2550, 20 เมษายน). *มติชนสุดสัปดาห์*. หน้า 36-37.

⁴ “ปาฐกถาในหัวข้อ ‘เมืองไทยในระยะเปลี่ยนผ่าน’ ดร. เสกสรรค์ ประเสริฐกุล”. (2550, 24 ธันวาคม). *เนชั่นสุดสัปดาห์*. หน้า 22-25.

ด้าน**ธีรยุทธ บุญมี** นั้นมีความคิดเห็นที่สนับสนุนกับการรัฐประหารอย่างชัดเจน เพราะธีรยุทธเชื่อว่ารัฐบาลที่นำโดย พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นนายกที่มีความสุขุม มั่งคั่ง ซึ่งน่าจะปฏิบัติภารกิจนำพาประเทศผ่านพ้นวิกฤตไปด้วยดี นอกจากนี้ธีรยุทธได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาซึ่งเป็นภารกิจหลักของรัฐบาลทหารชุดนี้ต้องดำเนินการคือ การสร้างความปรองดองในชาติ มีอยู่ 7 ภารกิจ ซึ่งธีรยุทธมั่นใจว่าการแก้ปัญหาในครั้งนั้นจะเป็นการแก้ไขโครงสร้างเพื่อสร้างฐานรากให้กับการปรองดองแห่งชาติได้¹

กลุ่มนักวิชาการได้แบ่งออกเป็นสองขั้วอย่างชัดเจน กลุ่มที่หนึ่งมองว่าการเข้ามาบีบคั้นของทหารนั้นไม่ใช่ทางออกที่ดีของการเมืองไทยเพราะกลุ่มนี้บางคนเป็นกลุ่มเดียวกับที่เคยร่วมกับกลุ่มเครือข่ายของสนธิชัยโล่รัฐบาลทักษิณ นอกจากนี้ยังมีประเด็นเรื่องการทำรัฐประหารเพิ่มเข้ามาอีก ทำให้พวกนักวิชาการกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับการทำรัฐประหารมองว่าการทำรัฐประหารมิได้ก่อให้เกิดกระบวนการที่จะนำสังคมไปสู่ระบอบประชาธิปไตย เป็นการปฏิเสธรัฐบาลที่เกิดมาจากการเลือกของประชาชน โดยเป็นการเข้ามาแทรกแซงจากกลุ่มทหาร ข้าราชการ ขุนนางเก่าผู้เสียผลประโยชน์ ส่วนนักวิชาการกลุ่มที่สองนั้นจะเป็นกลุ่มที่มาจากภาคการเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรฯ โดยที่เป้าหมายของพวกเขาคือ การโค่นล้มระบอบทักษิณ วิธีการรัฐประหารนั้นเป็นหนทางหนึ่งที่ทำให้ทักษิณหมดบทบาททางการเมืองลง

3. แนวคิดของนักวิชาการต่อความเคลื่อนไหวการชุมนุมของประชาชนใน ปี พ.ศ. 2549-2553

ธีรยุทธ บุญมี เห็นด้วยกับการรัฐประหาร 2549 จึงมองการเคลื่อนไหวของประชาชนกลุ่มเสื้อเหลืองหรือพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยก่อนรัฐประหารนั้นว่ามาถูกทางแล้ว เพราะความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลและประชาชนนั้น นำไปสู่จุดจบของรัฐบาลปิดบัญชีทักษิณ เพื่อล้างคนชั่วโกงเมือง² ขณะที่ นิธิ เอียวศรีวงศ์ ได้อธิบายปรากฏการณ์ของเสื้อเหลืองหรือพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยและกลุ่มเสื้อแดงว่าเป็นการแสดงอุดมการณ์ร่วมบางอย่างที่ผูกเอาคนที่มีความคิด, ประสบการณ์ และความคาดหวังทางการเมืองแต่ขณะเดียวกันนิธิได้ชี้ที่มาของกลุ่มเสื้อแดงนั้นมาจากความเหลื่อมล้ำทั้ง 4 ด้าน คือ สิทธิ,โอกาส, อำนาจ, ศักดิ์ศรี ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นทางวัฒนธรรม³ ส่วนเสื้อเหลืองนั้น นิธิวิเคราะห์ว่ามีจุดเริ่มต้นจากความขัดแย้งในการทำงานของรัฐบาลและไปสู่แนวคิดความจงรักภักดีต่อ พระมหากษัตริย์ สำหรับ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ ได้เสนอมุมมองต่อการเคลื่อนไหวการชุมนุมไว้ว่าเป็นการเคลื่อนไหวที่มีแนวคิดลัทธิชาตินิยมผสมกันระหว่าง “ราชาชาตินิยม” กับ “อำมาตยาเสนาชาตินิยม” และยังมีความรุนแรงมากขึ้นเมื่อเกิด “มือบิ่ไทย” ของลัทธิพันธมิตรเสื้อเหลือง” ต่อสู้กับ “ระบอบทักษิณเสื้อแดง” ที่ดำเนินมาอย่างยาวนานนับตั้งแต่ปีพ.ศ. 2548-2551⁴ จากมุมมองของนิธิและชาญวิทย์ กล่าวได้ว่านักวิชาการทั้ง 2 ท่านนี้เห็นพ้องกันว่า แนวคิดเรื่องสถาบันพระมหากษัตริย์ได้มีอิทธิพลต่อเป้าหมายและทัศนะของผู้ชุมนุม แนวคิดเหล่านี้ได้ถูกสร้างความเชื่อมโยงไปในประเด็นความเป็นชาตินิยมซึ่งมีผลต่อการแสดงออกของผู้ชุมนุมและประชาชนในสังคมไทยอย่างมาก

1 ““ธีรยุทธ” ให้สัมภาษณ์ “รัฐบาล OT” เชื้อพา ปท. พันวิกฤติ-ทรท.เจอโทษแน่”. (2549, 13 ตุลาคม). *มติชนสุดสัปดาห์*. หน้า 7.

2 “มือบิ่พันธมิตรฯ ขานรับ มั่นคง-ยึดถือ-ไม่รวบรัด “ธีรยุทธ” ภูมิใจเสนอยุทธศาสตร์โค่นทักษิณ”. (2549, 10 มีนาคม). *มติชนสุดสัปดาห์*. หน้า 10-11.

3 นิธิ เอียวศรีวงศ์. “ความเหลื่อมล้ำ”. (2553, 7 สิงหาคม). *มติชนสุดสัปดาห์*. หน้า 20-21.

4 ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. “ชาติ- ชาตินิยม – รัฐ – ชื่อประเทศ- ชาติพันธ์- เอกลักษณ์และ/หรือ พหุลักษณ์”. (2552, 6 กุมภาพันธ์). *มติชนสุดสัปดาห์*. หน้า 28-29.

นักวิชาการต่างวิเคราะห์ถึงการเกิดขึ้นของขบวนการเคลื่อนไหวของสังคม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเสื้อเหลือง และกลุ่มเสื้อแดงตั้งแต่ปลายปี 2548-2553 ว่าเกิดขึ้นเพราะชนชั้นทางสังคมอย่างที่เป็นที่นำเสนอ หรือแนวคิดอุดมการณ์ชาตินิยมที่ต่างกันตามที่ชาวยุวิทย์ได้กล่าวมา และมีนักวิชาการหลายคนที่มีบทบาทในการเคลื่อนไหวอย่างเป็นทางการ เช่น ธีรยุทธที่ได้เสนอเหตุผลของการเคลื่อนไหวไว้คือ เป้าหมายในการโค่นล้มรัฐบาลทักษิณ และ “ระบอบทักษิณ” จึงทำให้แนวคิดของธีรยุทธ นั้นสอดคล้องและเห็นด้วยกับรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 เพราะธีรยุทธเชื่อว่าจะสามารถแก้ไขวิกฤตทางสังคมได้และเป็นทางเดียวที่จะถอนอำนาจของระบอบทักษิณ ออกจากการเมืองไทย

นิตยสารข่าวรายสัปดาห์ทั้ง 3 เล่มที่ได้ใช้เป็นหลักฐานในการศึกษาได้แสดงให้เห็นจุดยืน มุมมอง และทัศนคติของนักวิชาการผ่านตัวหนังสือ แต่สิ่งหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กันคือ จุดยืนของสื่อแต่ละฉบับตั้งนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาเนื้อหาของนิตยสารข่าวรายสัปดาห์ เพราะมีผลต่อการแสดงออกของเนื้อหาข่าว การเลือกนักวิชาการมาเป็นผู้วิเคราะห์ข่าว ยกตัวอย่าง เช่น มติชนสุดสัปดาห์มีบทวิเคราะห์การเมืองในชื่อคอลัมน์ “วิภาคแห่งวิพากษ์” ที่เขียนโดย **เสถียร จันทิมาธร** คอลัมนิสต์และบรรณาธิการนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ แต่ทว่าในวันที่ 27 เมษายน 2552 มีคำสั่งถอดถอนเสถียรออกจากมติชนสุดสัปดาห์ ไม่มีการอธิบายใดๆ ในมติชนสุดสัปดาห์ แต่ถูกวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อ่านว่าการที่เสถียรถูกปลดเพราะทำให้มติชนสุดสัปดาห์มีเนื้อหาที่ไม่เป็นกลาง และมีความพยายามที่จะชี้หน้า รวมไปถึงมุ่งรับใช้นักการเมืองฝ่ายทักษิณมากกว่าข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง จากตัวอย่างจะเห็นว่าบรรณาธิการจะมีผลต่อการกำหนดทิศทางของสื่อสิ่งพิมพ์เช่นกัน จากตัวอย่างเมื่อเสถียรถูกมองว่าไม่เป็นกลางจึงทำการปลดเสถียรออกเพราะเนื้อหาไม่เป็นกลางมีทิศทาง การเสนอข่าวที่สนับสนุนกลุ่มเสื้อแดง

หลักฐานจากคอลัมน์ “คนมีครูโดย...ศิษย์ครูตี” หนังสือพิมพ์พิมพ์ไทยได้อธิบายการออกจากตำแหน่งของเสถียร ไว้ว่าช่วงสงกรานต์เลือดในปี 2552 กลุ่มคนเสื้อแดงเรียกร้องให้รัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ลาออกจากตำแหน่ง เสถียรยังคงใช้พื้นที่ในนิตยสารข่าวรายสัปดาห์สนับสนุนกลุ่มคนกลุ่มเสื้อแดงอย่างเปิดเผย แม้ว่าก่อนหน้านั้น **ชรรค์ชัย บุนปาน** ประธานกรรมการบริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) ได้เรียกเสถียรจับเข้าคุยกันหลายครั้ง แต่เสถียรเองไม่มีท่าทีที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการแสดงจุดยืนทางการเมืองของตน แต่ยังคงยึดมุมมอง ทัศนคติ และแนวทางในการเขียนแบบเดิม หนังสือพิมพ์พิมพ์ไทยได้ให้ข้อสังเกตว่าการปลดเสถียร นั้นไม่ใช่เป็นกรณีแรกของมติชนเพราะก่อนหน้านั้นชรรค์ชัยได้มีคำสั่งปลด จุฬาลักษณ์ ภูเกิด บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์มติชนออกจากตำแหน่ง เนื่องจากจุฬาลักษณ์มีการแสดงออกที่ฝักใฝ่กลุ่มคนเสื้อแดงอย่างเปิดเผย¹

กรณีของมติชนสุดสัปดาห์นั้นไม่มีการเสนอข่าวหรืออธิบายพฤติกรรมการถูกปลดของเสถียร แต่เมื่อกลับไปย้อนไปศึกษา งานเขียนท้ายเล่มในคอลัมน์ “ของดีมีอยู่” ของ ชรรค์ชัย บุนปาน ก็จะเห็นว่าตัวเขาเองต่อต้านรัฐประหารอย่างชัดเจนในช่วงรัฐบาล พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ชรรค์ชัยได้เขียนวิจารณ์การบริหารงานด้านเศรษฐกิจในปีพ.ศ. 2550 ว่าในประชาชนนั้นควรพึ่งตัวเองเป็นหลัก อายาหวังพึ่งทางการเมือง เพราะกลุ่มผู้ปกครองไม่ได้คิดว่าการเลือกตั้งเป็นหนทางการแก้ปัญหาบ้านเมือง² บทความนี้มีได้กล่าวถึงบุคคลใดชัดเจนแต่เมื่อพิจารณาอย่างถี่ถ้วนก็จะพบว่า บุคคลที่ชรรค์ชัยกล่าวถึงคือ รัฐบาลพลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ แต่ว่าภายใต้อำนาจรัฐบาลต่อมา จะไม่ค่อยปรากฏงานเขียนทางการเมืองที่ชัดเจนของชรรค์ชัย ส่วนใหญ่จะเป็นการเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคมทั่วไป เพราะการเสนอความคิดเห็นทาง

¹ “โค่นนาฏกรรมชมรมคนรักเสื้อแดง”. (2552, 29 เมษายน). หนังสือพิมพ์พิมพ์ไทย. หน้า 3.

² ชรรค์ชัย บุนปาน. “ของดีมีอยู่”, (2550, 23 พฤศจิกายน). มติชนสุดสัปดาห์. หน้า 106.

ด้านการเมืองอาจมีผลต่อการวางตัวของมติชนสุดสัปดาห์ เพราะขณะนั้น ชรรถชัย เป็นประธานกรรมการของสื่อในเครือมติชนทั้งหมด อาจจะถูกวิพากษ์วิจารณ์ถึงการเสนอข่าวไม่เป็นกลาง ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับกรณี ASTV ผู้จัดการสุดสัปดาห์แล้วก็จะเห็นได้ชัดว่า ASTV ผู้จัดการสุดสัปดาห์มีจุดยืน เป้าหมายที่ชัดเจนในการต่อต้านรัฐบาลทักษิณเห็นด้วยกับการใช้วิธีรัฐประหารเป็นทางออกเพื่อล้มอำนาจของทักษิณ และรัฐบาลที่เป็นนอมินีของทักษิณ จุดประสงค์ทั้งหมดเพื่อการถวายนครราชสีมาและปฏิรูปทางการเมือง

ส่วนเนชั่นสุดสัปดาห์นั้นถือว่าเป็นนิตยสารข่าวรายสัปดาห์ที่มีนักวิชาการมีบทบาทมากอันดับต้นๆ และมีบทบาทอิทธิพลที่เขียนข่าวการเมืองได้อย่างร้อนแรงเช่น ในคอลัมน์ของ **เทพชัย หย่อง** กรรมการบริหารเครือเนชั่น ที่วิจารณ์รัฐบาลทักษิณไว้ว่าเป็นคนที่อ้างความเป็นประชาธิปไตย แต่ว่าอะไรที่เป็นผลประโยชน์นั้นตนเองกลับตัดสินใจในโดยเอาตนเองเป็นที่ตั้ง¹ หนึ่งปกติกองบรรณาธิการหรือกลุ่มคนที่เป็นเจ้าของมักสงวนท่าทีมากกว่านักวิชาการผู้เขียนบทความ เพราะอาจจะส่งผลกระทบต่อตลาด หรือจรรยาบรรณวิชาชีพของสื่อ สิ่งที่มีมติชนสุดสัปดาห์และเนชั่นสุดสัปดาห์กระทำคือ การไม่ระดมคนหรือเป็นสื่อหลักในการเคลื่อนไหวอย่าง ASTV ผู้จัดการสุดสัปดาห์ จึงทำให้ไม่มีท่าทีว่าจะมีจุดยืนสุดโต่งด้านใด แต่ในเนื้อหาของเนชั่นสุดสัปดาห์ก็เหมือนนิตยสารข่าวรายสัปดาห์ทั้งสองเล่มคือมีนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ อย่าง **ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์** ที่วิเคราะห์การเมืองเป็นคอลัมน์ประจำ สมภพ มานะรังสรรค์ นักวิชาการด้านเศรษฐกิจที่วิเคราะห์ข่าวด้านเศรษฐกิจ นอกจากนั้นจะมีคอลัมน์รายงานพิเศษ ที่จะเชิญนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์สถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในสังคมในเวลานั้นๆ เช่นเดียวกัน

แนวคิดและมุมมองของนักวิชาการและสื่อเป็นปัจจัยสำคัญต่อการรับรู้ของประชาชนอย่างมาก อย่างเช่น เหตุการณ์ในปลาย 2548 ถึงต้นปี 2549 สื่อ นักคิดนักเขียน นักวิชาการที่แสดงความคิดเห็นวิจารณ์รัฐบาล ย่อมเป็นสิ่งที่สังคมได้รับรู้ ดังนั้นบทเขียนของพวกเขาที่เสนอผ่านสื่อสิ่งพิมพ์รายสัปดาห์เหล่านี้จึงมีผลต่อการรับรู้ของประชาชนผู้ติดตามสถานการณ์การเมืองอย่างมาก เช่น การเสนอข่าวรอบสัปดาห์ของ ASTV ผู้จัดการสุดสัปดาห์ ที่จะมีการนัดการประชุม เสนอแนวทางการเคลื่อนไหว เป้าหมายในการชุมนุมแต่ละครั้ง หรือมติชนสุดสัปดาห์ที่เป็นที่มาของการเสนอแนวคิดและหลักการของนักวิชาการนิตยสารและการวิเคราะห์วิพากษ์แนวคิดของพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย

แต่ทั้งนี้ทั้งนักวิชาการและสื่อสิ่งพิมพ์ทั้งสามฉบับนั้นมิได้มีจุดยืนที่ชัดเจนเป็นหนึ่งเดียวกันเสียทีเดียว เห็นได้จากการปลดเสถียรเพื่อรักษาความเป็นกลางของสำนักพิมพ์ของมติชน แต่ตัวของชรรถชัยนั้นยังมีบทบาทอิทธิพลที่วิพากษ์วิจารณ์ทั้งสองฝ่าย สื่อสิ่งพิมพ์ในเครือผู้จัดการยังวิจารณ์ว่ามติชนนั้นเป็นสื่อให้กับกลุ่มเสื้อแดง เนื่องจากนักวิชาการที่เขียนวิเคราะห์ข่าวให้เครือมติชนนั้นล้วนเป็นนักวิชาการที่วิพากษ์วิจารณ์การชูประเด็นเรื่องสถาบันกษัตริย์กับการเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรฯ แต่ทั้งนี้ยังมีนักวิชาการที่สนับสนุนกับเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรอย่าง **เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์** ที่เขียนวิเคราะห์ข่าวให้กับมติชนสุดสัปดาห์ เช่นเดียวกับ **ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์** ที่ทำงานศึกษาเกี่ยวกับความรุนแรงกับการทำรัฐประหารแต่กลับเป็นนักวิชาการเขียนวิเคราะห์ข่าวในกับเนชั่นสุดสัปดาห์ ตัวอย่างที่ยกมานั้นแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างนักวิชาการและบรรณาธิการว่าบรรณาธิการมีส่วนเกี่ยวข้องกับบทบาทของนักวิชาการในแต่ละฉบับรวมทั้งปัจจัยเรื่องทุนจากสื่อสิ่งพิมพ์ได้เป็นแรงจูงใจของนักวิชาการในการเขียนงานวิชาการให้สื่อสิ่งพิมพ์ โดยที่นักวิชาการไม่ต้องสนใจจุดยืนทางการเมืองของสื่อสิ่งพิมพ์

¹ เทพชัย หย่อง. “ทักษิณ กับคำตอบว่าจะ เว้นวรรคหรือจะหวนกลับมาทำเนียบฯ อีกรอบ”. (2549, 31 กรกฎาคม). *เนชั่นสุดสัปดาห์*. หน้า 9.

ประเด็นเรื่องจุดยืนทางการเมืองของนักวิชาการในสถานการณ์การเมืองนับจากรัฐประหาร 2549 จนถึงการสลายการชุมนุมของ นปช. ในปี 2553 เห็นได้จากหนังสือรวมบทความการเมืองจากเหล่านักวิชาการโดยสำนักพิมพ์ฟ้าเดียวกัน¹ ซึ่งตีพิมพ์บทความเกี่ยวกับปัญญาชน 14 ตุลา พันธมิตรฯ และแอ็กติวิสต์ “2 ไม่เอา” ของสมศักดิ์ เจียมธีรสกุล ที่กล่าวถึงกลุ่มนักปัญญาชน 14 ตุลาหรือกลุ่มนักวิชาการโดยสมศักดิ์ได้อธิบายความเป็นมาของนักวิชาการตั้งแต่ในยุค 14 ตุลาจนกระทั่งรัฐประหารในปี พ.ศ. 2549 ไว้อย่างชัดเจน ประเด็นหลักที่สมศักดิ์เสนอคือ การกล่าวถึงบทบาทของสถาบันกษัตริย์กับปัญญาชน ซึ่งสมศักดิ์ได้สรุปว่าเหล่านักศึกษาที่มีบทบาทในช่วง 14 ตุลาคมนั้นได้มีจุดยืนที่เปลี่ยนแปลงไป ประเด็นที่เห็นได้ชัดชัดเจน คือ “การคืนดีกับสถาบัน” สิ่งที่ตามมาคือการปรองดองกับกองทัพเพื่อต่อต้านระบอบทักษิณ ดังเช่น หลักฐานที่สมศักดิ์เสนอให้เห็นคือ บทความ “ฉันทามติกรุงเทพฯ” ของรังสรรค์.บทความ “ศึกษาพระราชดำรัสเราจะครองแผ่นดินโดยธรรม” ของธีรยุทธ บุญมี, แนวคิดที่แฝงอยู่ในงานของนิธิ หรือประโยคประเภทในบทความของเสกสรรค์ ประเสริฐกุล “ทุกวันนี้ในสังคมไทยมีสถาบันและผู้คนที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง จะไม่ให้ออมรับนับถือกันเลยหรือ” และการเคลื่อนไหวของพันธมิตรนำไปสู่การเรียกร้องนายทหารราชทาน ทั้งนี้ข้อเสนอของสมศักดิ์คือ ไม่เห็นด้วยกับการมีนายกที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง นายควรจะเป็นบุคคลที่มาจากการเลือกตั้ง นอกจากนี้สมศักดิ์ไม่เห็นด้วยกับการที่นักวิชาการหลายคนผลักดันแนวคิดเรื่องสถาบันกษัตริย์เพื่อต่อสู้กับระบอบทักษิณ และนอกจากนั้นสมศักดิ์ยังคงเห็นแย้งกับการยอมรับนายกที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งอีกด้วย สิ่งที่นักวิชาการข้างต้นเสนอมาคือสิ่งที่สมศักดิ์ไม่เห็นด้วยและมองว่าไม่จำเป็นที่จะยอมรับนายกผู้ที่เกิดจากการแต่งตั้งและนั่นก็มิได้หมายความว่าเขาจะเป็นด้วยการดำรงอยู่ที่ทักษิณเช่นกันดังที่อธิบายในกลุ่มที่สองตลอดจนสมศักดิ์ยังไม่เห็นด้วยกับกลุ่มนักวิชาการที่ “ไม่เอาทั้งทักษิณและไม่เอานายกพระราชทาน” (ข้อเสนอ “2 ไม่เอา”) โดยสมศักดิ์กล่าวว่าสิ่งที่เกิดขึ้นกับกลุ่มนักวิชาการปัจจุบันคือการเกิดความหมดศรัทธาต่อการเมืองแบบการเลือกตั้ง แล้วหันมาเสนอแนวคิดแบบ “ชาวบ้านนิยม” ให้ความสำคัญกับชาวบ้านกับชนบท เนื่องจากการหมดศรัทธาต่อการเมืองแบบเลือกตั้งและการเสนอแนวคิด “ชาวบ้านนิยม” นำมาสู่การที่นักวิชาการไม่ยอมรับผลจากการทำงานของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ที่พวกตนสร้างขึ้น²

หรือบทความเรื่อง “ระบอบทักษิณ” อคติที่ก้าวไม่พ้นของนักวิชาการไทย ของ ธนัย เกตวังกต³ ที่อธิบายที่มาของคำว่า “ระบอบทักษิณ” ไว้ว่า เป็นการสร้างคำนิยามขึ้นโดยนักวิชาการสายสังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ เช่น ธีรยุทธ บุญมี, เกษียร เตชะพีระ และ อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์⁴ ซึ่งสร้างขึ้นเพื่ออธิบายแนวทางการบริหารปกครองของประเทศของทักษิณ แต่ภายหลัง 19 กันยายน 2549 นั้น คำว่า “ระบอบทักษิณ” ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความชอบธรรมให้แก่การกระทำต่างๆ เช่น เหตุการณ์รัฐประหาร 19 กันยายน 2549, การชุมนุมของกลุ่มเสื้อเหลือง⁵ ทั้งนี้บทความของธนัยยังชี้ด้วยแนวคิดของนักวิชาการไทยภายหลังการรัฐประหาร 2549 สามารถแบ่งออกเป็น สองลักษณะ คือ กลุ่มที่มองว่า

¹ ธนาพล อิวสกุล.(2550). รัฐประหาร 19 กันยายน : รัฐประหารเพื่อระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ฟ้าเดียวกัน.

² สมศักดิ์ เจียมธีรสกุล. (2550). ปัญญาชน 14 ตุลาพันธมิตรฯ และแอ็กติวิสต์ “2 ไม่เอา”. ใน ธนาพล อิวสกุล. (2550). รัฐประหาร 19 กันยายน : รัฐประหารเพื่อระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข. หน้า 382-430.

³ ธนัย เกตวังกต.(2552). “ระบอบทักษิณ” อคติที่ก้าวไม่พ้นของนักวิชาการไทย. ใน รวมบทความวิชาการและงานวิจัย “ความขัดแย้งและทางออกของการเมืองไทย” วันที่ 1-2 ธันวาคม 2552. ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

⁴ แหล่งเดิม. หน้า 1438.

⁵ แหล่งเดิม. หน้า 1437.

เป็นเพียงปรากฏการณ์ทัศนคติ และอีกลักษณะหนึ่งคือ มองและเข้าใจว่าคือระบอบทัศนคติ¹ การที่นักวิชาการมีแนวคิดต่อระบอบทัศนคติที่ต่างกันมีผลต่องานวิจัยของนักวิชาการเหล่านั้นด้วย เพราะบ่อยครั้งที่งานวิจัยของนักวิชาการถูกกล่าวอ้าง และมีน้ำหนักมากกว่าการกล่าวลอยๆ รวมถึงองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นภายใต้งานวิจัยอำนาจของนักวิจัยผ่านงานวิจัยมีส่วนทำให้ “ความรู้” ที่นักวิจัยสร้างขึ้นกลายเป็นสิ่งเสมือน “จริง”² ซึ่งประชาชนก็มักจะยกมากล่าวอ้างอย่างไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์ถึงข้อจำกัดของงานวิจัยมากนัก ดังนั้นบทบาทของ ธนัย จึงสอดคล้องกับสมมติฐานของผู้เขียนบทความชิ้นนี้ว่าแนวคิดของนักวิชาการที่มีการนำเสนอผ่านงานเขียนจะมีค่าน้ำหนักและมีเหตุผลในการอ้างอิงและมีความน่าเชื่อถือต่อการรับรู้ของประชาชนผู้อ่าน

เช่นเดียวกับที่งานศึกษาของ **ชัยณรงค์ บุญฤทธิ์** เรื่อง “แนวคิดเชิงวิพากษ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม-วัฒนธรรม ของนิธิ เอียวศรีวงศ์ในมติชนสุดสัปดาห์” ได้อธิบายให้เห็นถึงแนวคิดของนิธิที่ปรากฏในงานเขียนด้านสื่อมวลชน โดยชัยณรงค์มีแนวคิดที่ว่านิธิเป็นนักวิชาการระดับชั้นนำและเป็นที่แพร่หลายในสังคม ความคิดของนิธิที่ผ่านงานเขียนในหนังสือพิมพ์และนิตยสารข่าวส่งผลให้สิ่งพิมพ์นั้นมียอดจำหน่ายสูง วิทยานิพนธ์ของชัยณรงค์มุ่งเน้นศึกษาทุกงานเขียนของนิธิที่ตีพิมพ์ในมติชนสุดสัปดาห์ เขาจัดแนวคิดเชิงวิพากษ์สังคม-วัฒนธรรมของนิธิไว้เป็นหลายหมวดหมู่ เช่น แนวคิดเชิงวิพากษ์ต่อพุทธศาสนา แนวคิดเชิงวิพากษ์ต่อสื่อในสังคมไทย ฯลฯ นอกจากนี้ยังได้ศึกษาถึงผลไปถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดแนวคิดวิพากษ์ของนิธิในเวลานั้นๆ สิ่งแรกที่ชัยณรงค์มองว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อแนวคิดการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม-วัฒนธรรม ของนิธิมากที่สุดคือ บริบททางการเมือง บริบทด้านเศรษฐกิจ และบริบทด้านสังคมและวัฒนธรรมตามลำดับ นอกจากนี้เขายังหยิบยก 5 นักวิชาการที่มีความคิดเห็นต่อบทบาทของนิธิ คือ ชัยอนันต์ สมุณชัย, ธีรยุทธ บุญมี, ประเวศ วะสี, สุลักษณ์ ศิวรักษ์และศรีศักร วัลลิโภดม³ แต่เป็นที่น่าเสียดายว่างานศึกษาของชัยณรงค์จำกัดขอบเขตการศึกษาของชัยณรงค์ในช่วงปี 2536-2544 เท่านั้น

หรือวิทยานิพนธ์เรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองในบริบทที่นำไปสู่การรัฐประหาร 19 กันยายน 2549: กรณีศึกษาหนังสือพิมพ์มติชนสุดสัปดาห์” ของ **นิรัญ ดอนสุวรรณ** ที่เสนอว่าปรากฏการณ์ทางการเมืองต่อต้านรัฐบาลทักษิณ ได้เกิดขึ้นภายหลังการบริหารงานของรัฐบาล จนนำไปสู่การรวมกลุ่มของการต่อต้านหลายกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มนักวิชาการ, บัญหาชน นักวิชาการที่ออกมาต่อต้านและวิจารณ์การทำงานของรัฐบาล ซึ่งประกอบด้วย อัมมาร สยามวาลา วิจารณ์เรื่องการตรวจสอบ กรณีลิบบนโครงการจัดซื้อเครื่องตรวจสอบจับวัตถุระเบิดซีทีเอ็กซ์ 9000 สนามบินสุวรรณภูมิ, ธีรยุทธ บุญมี วิจารณ์ในเรื่องการทำงานของรัฐบาลในเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน, ไชยันต์ ไชยพร ฉีกบัตรเลือกตั้งต่อต้านระบอบทักษิณ รวมถึงกลุ่มอาจารย์ในมหาวิทยาลัย นิสิตนักศึกษา ต่อต้านเรื่องการขายหุ้นไม่เสียภาษีของบริษัท ชินคอร์ป⁴ จากตัวอย่างที่ได้นำมาศึกษา นิรัญสรุปว่านักวิชาการมีบทบาทอย่างมากต่อการเกิดเหตุการณ์ 19 กันยายน 2549 แต่ทว่าในงานวิทยานิพนธ์ของนิรัญ มิได้ศึกษาที่มาของแนวคิดที่นักวิชาการแสดงออกต่อการเกิดรัฐประหาร และหลังรัฐประหารแต่อย่างใด ในงานของนิรัญจึงเป็นงานค้นคว้าสาเหตุของการเกิดรัฐประหารผ่านข้อเขียนของนักวิชาการในมติชนสุดสัปดาห์และศึกษาการบริหารงานของเครือมติชนเท่านั้น

¹ แหล่งเดิม. หน้า 1440.

² แหล่งเดิม. หน้า 1450.

³ ชัยณรงค์ บุญฤทธิ์. (2544). *แนวคิดเชิงวิพากษ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม-วัฒนธรรม ของนิธิ เอียวศรีวงศ์ในมติชนสุดสัปดาห์*. (วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต) สาขาวิชาวารสารสนเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

⁴ นิรัญ ดอนสุวรรณ. (2552). *การสื่อสารทางการเมืองในบริบทที่นำไปสู่การรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 กรณีศึกษาหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์มติชนสุดสัปดาห์*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง) สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช. หน้า 81.

รวมไปถึงวิทยานิพนธ์เรื่อง “เหตุผล/ข้ออ้างในการทำรัฐประหาร 19 กันยายน 2549” ของวิชฌุ อาณารัตน์ ที่อธิบายว่า สาเหตุทางการเมืองที่นำไปสู่การทำรัฐประหารนั้นประกอบด้วยการสร้างค่านิยมที่เรียกว่า “ระบอบทักษิณ” โดยพยายามโน้มน้าวสังคมไทยให้ยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีและไม่มีความเป็นประชาธิปไตย ประกอบกับการปลุกปั่นข่าวลือความรุนแรงของการชุมนุม โดยเป็นการอ้างว่ามีสมาชิกจำเป็นต้องทำรัฐประหารเพื่อป้องกันการปะทะและนองเลือดของประชาชน และการครอบงำทางอุดมการณ์ต่อต้านการเมืองแบบพลเรือน ที่สร้างทัศนคติที่ว่าระบอบการเมืองแบบรัฐสภานั้นเป็นสิ่งที่เลวร้าย

อีกทั้งวิชฌุยังเสนอว่ามีนักวิชาการอีกกลุ่มหนึ่งที่ไม่เห็นด้วยกับการทำรัฐประหารในปี 2549 เพราะพวกเขาสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยผ่านการเลือกตั้ง¹ ซึ่งกลุ่มที่มีแนวคิดนี้ คือกลุ่มที่สนับสนุนและให้กำลังใจรัฐบาลพรรคไทยรักไทยรวมถึงทักษิณ เช่น กลุ่มนักวิชาการ นักศึกษา ปัญญาชนที่ต่อต้านรัฐประหาร² เหล่านั้น และผู้ต่อต้านอีกหนึ่งกลุ่มคือ กลุ่มที่ต้องการปกป้องหลักนิติรัฐและหลักกฎหมาย กลุ่มนี้เป็นส่วนใหญ่ประกอบด้วยนักวิชาการด้านนิติศาสตร์จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วประเทศ ที่ต้องการเห็นระบอบเสรีประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ภาคภูมิใจกับหลักนิติรัฐ จึงได้ออกมาต่อต้านรัฐประหารอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม³ งานของวิชฌุได้แบ่งหมวดหมู่แนวคิดที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับการทำรัฐประหาร ประกอบกับการจัดหมวดหมู่แนวคิดไว้ได้ชัดเจนเพื่อเป็นคำอธิบายที่จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุผลในการทำรัฐประหารได้ดี แต่ว่าวิชฌุได้ละเว้นการอธิบายความเคลื่อนไหวทางการเมืองของแนวคิดต่าง ๆ ที่ได้เสนอมา จึงทำให้งานของเขาไม่สามารถอธิบายพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากแนวคิดต่าง ๆ ที่ตนเองเสนอไว้ได้

จากงานศึกษาที่ยกมาทั้งหมดประกอบกับที่ผู้เขียนบทความชิ้นนี้ได้กล่าวไว้ในตอนต้นจะเห็นได้ว่าการทำความเข้าใจการเมืองไทยในช่วงการรัฐประหาร 2549 ถึงการสลายการชุมนุมของ นปช. (เลือดแดง) ในปี 2553 นั้นจำเป็นต้องศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางความคิดของนักวิชาการที่เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองของประชาชน 2 กลุ่มใหญ่ ซึ่งมีการใช้สื่อเพื่อโจมตีและขับไล่รัฐบาล รวมทั้งมีการนำประเด็นเกี่ยวกับสถาบันกษัตริย์มาใช้ในการขับเคลื่อนกลุ่มคนเพื่อขจัดรัฐบาล โดยสิ่งที่บทความนี้ขอตั้งท้ายไว้คือความเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรที่เคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลทักษิณในช่วงปี 2548-2549 อันนำมาสู่การรัฐประหาร 2549 และการเคลื่อนไหวทางการเมืองของ นปช. ในเวลาต่อมานั้น แท้จริงแล้วความเคลื่อนไหวของพันธมิตรเป็นความขัดแย้งระหว่างบุคคล โดยมีการอ้างสถาบันกษัตริย์เพื่อเป็นกลยุทธ์ที่ใช้ขับเคลื่อนมวลชนและการไปซึ่งการบรรลุเป้าหมายได้โดยง่าย

บรรณานุกรม

หนังสือและวิทยานิพนธ์

ชัยณรงค์ บุญฤทธิ. (2544). *แนวคิดเชิงวิพากษ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม-วัฒนธรรม ของนิธิ เอียวศรีวงศ์ในมติชนสุดสัปดาห์*. (วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต) สาขาวิชาวารสารสนเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

¹ วิชฌุ อาณารัตน์. (2556). *เหตุผล/ข้ออ้างในการทำรัฐประหาร 19 กันยายน 2549*. (ภาคินพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต) สาขาการปกครองมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 69.

² *แหล่งเดิม*. หน้า 69.

³ *แหล่งเดิม*. หน้า 70.

- ธัญ เกตวงกต. (2552). “ระบอบทักษิณ” อคติที่ก้าวไม่พ้นของนักวิชาการไทย. ใน รวมบทความวิชาการ และงานวิจัย “ความขัดแย้งและทางออกของการเมืองไทย” วันที่ 1-2 ธันวาคม 2552. ณ ศูนย์ประชุม นานาชาติเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ธนาพล อิวสกุล. (2550). รัฐประหาร 19 กันยา : รัฐประหารเพื่อระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ฟ้าเดียวกัน.
- นิธิยุ ดอนสุวรรณ. (2552). การสื่อสารทางการเมืองในบริบทที่นำไปสู่การรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 กรณีศึกษาหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์มติชนสุดสัปดาห์. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมือง การปกครอง สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช).
- วิษณุ อานารัตน์. (2556). เหตุผล/ข้ออ้างในการทำรัฐประหาร 19 กันยายน 2549. (ภาคินพนธ์ รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต) สาขาการปกครอง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมศักดิ์ เจียมธีรสกุล. (2550). ปัญญาชน 14 ตุลาพันธมิตรฯ และแอ็กติวิสต์ “2 ไม่เอา”. ใน ธนาพล อิวสกุล. (2550). รัฐประหาร 19 กันยา : รัฐประหารเพื่อระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข. หน้า 382-430. กรุงเทพฯ: ฟ้าเดียวกัน.

นิตยสารข่าวรายสัปดาห์

- ชรรค์ชัย บุนปาน. (2550, 23 พฤศจิกายน). “ของดีมีอยู่”. มติชนสุดสัปดาห์. หน้า 106.
- “เครือข่ายแพทย์นับแสนนัดเคลื่อนพลล้มทักษิณ”. (2549, 5 กันยายน). กรุงเทพธุรกิจ, น. 15,18.
- “โค่นระบอบทักษิณไม่ได้ ‘การเมืองใหม่’ การเมืองใหม่ก็เกิดขึ้นได้ยาก...เฉลยหุ่นๆแบบ ‘สุริยะใส’”. (2551, 4 กรกฎาคม). เนชั่นสุดสัปดาห์ น. 25.
- “จากถอยเป็นรุกแล้วขบวนการ”แล้ว” เริ่มเอาคืน ขบวนการสนธิ คีกร”ใต้ดิน-บนดิน”ระอุ”. (2548, 30 ธันวาคม). มติชนสุดสัปดาห์. หน้า 9.
- ‘จุฬาฯ’ รวมพลังไล่ ‘ทักษิณ’ พร้อมร่วมก๊วนักกวดชาติ-ต้านรัฐเอื้ออาทร. (2549,13 กันยายน). แนวหน้า. น.2.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2552, 6 กุมภาพันธ์). “ ”ชาติ- ชาตินิยม - รัฐ - ชื่อประเทศ- ชาติพันธ์- เอกลักษณ์และ/หรือพหุลักษณ์. มติชนสุดสัปดาห์. หน้า 28-29.
- “เซ็คเรตต์ตั้ง ‘ทักษิณ’ จุดพลุข่าวปริศนา ‘ผู้มีบารมีนอกรัฐธรรมนูญ’”. (2549,7 กรกฎาคม). มติชนสุดสัปดาห์. หน้า 77.
- “ทรท.ประเมินผลเลือกตั้งชี้” No Vote” สะท้อนทฤษฎี “สองนครา”-ฝ่ายการเมืองไร้รูปแบบ”, ผู้จัดการสุดสัปดาห์ (2549, 10 เมษายน). หน้า A4.
- ทักษิณโณมิกสปีทึ่ 6 สงครามแย่งชิงมวลชน. (2549, 9 มกราคม). เนชั่นสุดสัปดาห์. หน้า 32-33.
- “‘ทักษิณ’ ไม่ใช่ไพร่ ‘อำมาตย์’ ไม่ใช่ชนชั้น ‘เลื้อเหลือง-เลื้อแดง’ก็หลายชนชั้น”. (2553, 29 มีนาคม). เนชั่นสุดสัปดาห์. หน้า 16-17.
- เทพชัย หย่อง.(2549, 31 กรกฎาคม). “ทักษิณ กับคำตอบว่าจะ เว้นวรรคหรือจะหวนกลับมาทำเนียบฯ อีกรอบ”. เนชั่นสุดสัปดาห์. หน้า 9.
- _____ . “‘ทักษิณ’พอแล้วจริงหรือ...หรือแค่ลมปาก”. (2549, 19 มิถุนายน). เนชั่นสุดสัปดาห์. หน้า 89.
- “ “ธีรยุทธ” ให้สัญญา “รัฐบาล OT” เชื้อพา ปท. พันวิกฤติ-ทรท.เจอโทษแน่”. (2549, 13 ตุลาคม) มติชนสุดสัปดาห์. หน้า 7.

- นิธิ เอียวศรีวงศ์. “วิกฤตของรัฐบาลทักษิณ.” (2548, 18 กรกฎาคม). *มติชนสุดสัปดาห์*. หน้า 6.
 _____ (2549, 10 มีนาคม). “วัฒนธรรมที่แตกต่างในการเมืองใหม่”. *มติชนสุดสัปดาห์* หน้า 33-34.
 _____ (2553, 7 สิงหาคม). “ความเลื่อมล้ำ”. *มติชนสุดสัปดาห์*. หน้า 20-21.
 “แนวร่วม...ทักษิณ ไชปริศนา “ผู้มีบารมี” ขยายวงขัดแย้งมากกว่าสมานฉันท์”. (2549, 7 กรกฎาคม).
มติชนสุดสัปดาห์. น.10.
 ในประเทศ. (2550, 20 กรกฎาคม). “รธน. มีแนวโน้ม “ผ่าน” จับตา “ผลแพ้ชนะ-ผู้ใช้สิทธิ” ถ้าตัด้าเดี่ยว
 “วุ่น” ไม่จบ”. *มติชนสุดสัปดาห์*. หน้า 36-37.
 _____ (2553, 3 กันยายน). “อดทนมา 2 เดือนก่อนระเบิด “สมศักดิ์ เจียมฯ” วิพากษ์ “นิธิ” กก.
 ปฏิรูปฯ ที่ “โหดเหี้ยม”, *มติชนสุดสัปดาห์*. หน้า 14.
 “ปาฐกถานำเรื่อง ‘เมืองไทยในระยะเปลี่ยนผ่าน’ ดร. เสกสรรค์ ประเสริฐกุล”. (2550, 24 ธันวาคม).
เนชั่นสุดสัปดาห์. หน้า 22-25.
 “ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์” วิเคราะห์สังคมไทย ‘เหลือ-แดง’ และการเมืองสีเขียว”. (2552, 11 พฤศจิกายน).
เนชั่นสุดสัปดาห์. หน้า 78-79.
 “ปลุกกลุ่ม “พลังที่ 3 “ วิกฤตการณ์เมืองชีกลิ่นอาย “ปฏิวัติ” โขย จี “ทักษิณ” ปลดชนวน”. (2549, 11 กันยายน).
ผู้จัดการสุดสัปดาห์. หน้า A1-A2, 15.
 “มีอุปพันธมิตรฯ รับ มั่นคง-ยึดเยื่อ-ไม่รวบรัด “ธีรยุทธ” ภูมิใจเสนอยุทธศาสตร์โค่นทักษิณ”. (2549,
 10 มีนาคม). *มติชนสุดสัปดาห์*. หน้า 10-11.
 ““แม้”กักรวบประเทศไทย”. (2549, 27 กุมภาพันธ์). *ผู้จัดการสุดสัปดาห์*. หน้า A1-A2,A15
 วีระ สมบูรณ์. “โลกที่สี่ในสังคมไทย”. (2549, 8-14 กันยายน). *มติชนสุดสัปดาห์*. หน้า 25-26.
 “โคกนาฏกรรมชมรมคนรักเสื้อแดง”. (2552, 29 เมษายน). *หนังสือพิมพ์พิมพ์ไทย*. หน้า 3.
 สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์. “กองทัพเงากับรัฐตำรวจ”. (2549, 1-7 กันยายน). *เนชั่นสุดสัปดาห์*. หน้า 26-27.
 สิทธิวิชัย. (2550,19 มีนาคม). “ชนชั้นนำแห่งสังคมไทย “มีสัญญาณว่าน่าตะเกียกตะกายกัน” มองจากมุม
 “ชาวนิวทรี”. *เนชั่นสุดสัปดาห์*. หน้า 24-25.
 สุรชาติ บำรุงสุข. (2549, 14 กรกฎาคม). “ทุนกับการเมืองไทย”, *มติชนสุดสัปดาห์*. หน้า 36-37.
 _____ (2549, 20 ตุลาคม). “19/9/49 ลมทวนในการเมืองไทย”. *มติชนสุดสัปดาห์*. หน้า 36-37.
 _____ (2550, 20 เมษายน). “รัฐศาสตร์ 101 รัฐประหารคืออะไร”. *มติชนสุดสัปดาห์*. หน้า 36-37.
 “อเนก เหล่าธรรมทัศน์ ระบอบประชาธิปไตยแบบผสมกับข้อเสนอวิธิการออกจากประชา-นิยม”. (2549,
 27 กรกฎาคม). *ประชาชาติธุรกิจ*. หน้า 12-13.
 “ 43 เครือข่ายนักวิชาการรวมพลจัดกิจกรรมตีมวลชนไล่ทักษิณ”. (2549, 3 กันยายน 2549). *กรุงเทพ
 ธุรกิจ*. น. 1, 5.

เว็บไซต์

- “พันธมิตรฯ 4 ธรรม” นำสู่การเมืองใหม่”, ผู้จัดการออนไลน์, วันที่ 29 ตุลาคม 2551. สืบค้นจาก
<https://mgronline.com/politics/detail/9510000128664> (เข้าถึงวันที่ 30 เมษายน 2562)